

ДАНАС НА ПОЗОРЈУ

10.00 часова / СНП, горњи фоаје Сцене „Јован Ђорђевић“

Сцена, маска, костим, лутка

Отварање изложбе, уручење награда

Организатор: Центар за ликовно васпитање деце и омладине Војводине

11.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Госпођа министарка

16.00, 18.00, 20.00 и 22.00 часа / Културна станица Свилара (Ђорђа Рајковића 6б)

Програм „Друга сцена“

Маја Пелевић

КАО ДА КРАЈ НИЈЕ НИ САСВИМ БЛИЗУ

Битеф театар Београд

Режија: НИКОЛА ЗАВИШИЋ

Ауторка текста: МАЈА ПЕЛЕВИЋ

Видео и ВР: ФИЛИП МИКИЋ

Композиторка: АЊА ЂОРЂЕВИЋ

Продуценткиња звука: МИНА СТРУГАР

Асистенткиња режије и видео продукције: ЈЕЛЕНА ПИЉИЋ

Асистент видео продукције: САЊИН ЂОРОВИЋ

Улоге

МИНА СТРУГАР

АЊА ЂОРЂЕВИЋ

ЈЕЛЕНА ПИЉИЋ

КАТАРИНА ВОЈНОВИЋ

МАЈА ПЕЛЕВИЋ

ТАЊА СТРУГАР

Дигитални стјуард: ЉУБОМИР РАДИВОЈЕВИЋ

Асистенткиња дигиталног стјуарда: МАЈА ЈОВАНОВИЋ

Представа траје 1 сат и 10 минута

18.30 часова / СНП, Сцена „Јован Ђорђевић“ (публика је на сцени)

Такмичарска селекција

Александар Поповић

КУС ПЕТЛИЋ

Народно позориште / Narodno kazalište / Népszínház Суботица

Режија и избор музике: МИЛАН НЕШКОВИЋ

Драматуршкиња: МАЈА ТОДОРОВИЋ

Сценографкиња: МАРИЈА КАЛАБИЋ

Сценски покрет: ИГОР ГРЕКСА

Костимографкиња: БИЉАНА ГРГУР

Асистент костимографкиње: МАРКО МАРОСИУК

Лектор: САША ЛАТИНОВИЋ

Улоге

Миља Бушатлија: МИЊА ПЕКОВИЋ
Селена Сеја Батрићева: САЊА МОРАВЧИЋ
Ђакон Авакум: ИГОР ГРЕКСА
Пиле копиле Пилетићева: ДИМИТРИЈЕ ДИНИЋ
Комнен барјактар: СРЂАН СЕКУЛИЋ
Јохан Шустер: МИЛОШ ЛАЗИЋ

Представа траје 2 сата

21.00 час / СНП, Сцена „Пера Добриновић“

Такмичарска селекција

Према истоименом роману Добрице Ћосића
ДЕОБЕ

Српско народно позориште, Народно позориште Ниш, Народно позориште Приштина са седиштем у Грачаници

Режија и сценографија: ЈУГ РАДИВОЈЕВИЋ
Драматизација: СПАСОЈЕ Ж. МИЛОВАНОВИЋ
Драматург: БОЖИДАР КНЕЖЕВИЋ
Асистент сценографа: ДАНИЛО МЛАЂЕНОВИЋ
Костимографкиња: ТАТЈАНА РАДИШИЋ
Композитор: АЛЕКСАНДАР СРЕБРИЋ
Асистент редитеља и сценски покрет: ИГОР ДАМЊАНОВИЋ
Сценски говор: РАДОВАН КНЕЖЕВИЋ

Улоге

Урош Бабовић, сеоски газда: НЕБОЈША САВИЋ
Вида, његова жена: СОЊА ДАМЈАНОВИЋ
Милош, њихов син: МИЛОШ ЦВЕТКОВИЋ
Вита, њихов слуга: ВУКАШИН РАНЂЕЛОВИЋ
Адам Катић, сеоски газда: МИЛАН КОВАЧЕВИЋ
Душан Катић, студент, његов син: ГРИГОРИЈЕ ЈАКИШИЋ
Љубиша Дачић, њихов слуга: ИГОР ДАМЊАНОВИЋ
Доктор, грађански политичар: СТРАХИЊА БОЈОВИЋ
Коста Цветић, мајор: ДЕЈАН ЦИЦМИЛОВИЋ
Немачки официр: ВАЛЕНТИН ВЕНЦЕЛ
Млада: БОЈАНА МИЛАНОВИЋ

Представа траје 2 сата

СИНОЋ ОТВОРЕНО 66. СТЕРИЈИНО ПОЗОРЈЕ

Залог за будућност, с погледом на градилиште

Баш је ово Позорје жилаво и тврдоглаво! Ево га, већ 66. пут! Свашта се за више од пола века догодило на њему, поред њега, око њега, ближе и даље... А оно увек преко црвеног тепиха! Увек, па и синоћ – упркос пошаста короне, беспарици, мрзовољи, апатији, паметовању и „памети“, покушајима за „реформама“ и премундуривањима сваке врсте, клиповима у точковима, заставама разних боја, непристојностима, револуцијама и ратовима на папирима и у стварности... – црвени тепих! И тако смо и овај пут, у предвечерје 18. јуна (и нека је традиционални термин отва-

Фото: Б. Лучић

мрак наше прошлости као и залог за садашњост, али и будућност и то не само сценске уметности већ нашег битисања и духовног идентитета...”

Поносни, наравно. У препуној сали јасно је лебдело у ваздуху да су нам баш „легле“ ове речи! Хвала, господи Цветковићу.

Отварању је присуствовао градски министар културе Далибор Рожић и покрајинска министарка Драгана Милошевић, као и Радован Јокић, заменик републичке министарке културе Маје Гојковић.

Остали, све Стеријанци, све сам позоришни свет, усхићен – публика, глумци, редитељи, управници позоришта, критичари, новинари... И сви они, могли су синоћ, а то су и урадили с осмехом, без гримасе (тек понеко с маском на лицу), да се рукују, загрле... а, било је и пољубаца. Ваљда је лоше за нама!

И, да, што да не остане забележено, лепо је: Донели нам ови наши Ријечани – чију смо представу, Нушићеву „Министарку“, синоћ гледали и слушали (уз моћни оркестар), на екавици, а из Хрватске (иако смо тешко одолевали пориву

Фото: Б. Лучић

ра померен, бар миришу липе у Новом Саду) наши цењени гости и ми, Новосађани, преко црвеног тепиха простртог кроз градилиште, кроз рупе у које су упадале и кривиле се дамске штикле, ноге да поломиш, кроз шодер, стазом ограђеном жицом ушли у Српско народно позориште! Са белилом прекривеним лаккованим ципелама и с прашином од струганог камена на трепавицама, али ушли смо! Опет! Злу времену, упркос!

Јер, како је на отварању 66. Стеријиног позорја на сцени „Јован Ђорђевић“ емотивно, искрено, лепо, сетно, а спокојно охрабрујуће у свечаној беседи, три пута овенчан Стеријиним наградом – рекао глумац Светозар Цветковић „...овај град – Нови Сад и овај простор – Српско народно позориште, успели су да сачувају једини светао

Фото: Б. Лучић

да им током представе шапнемо – само опуштено, господе, Нушић уме да говори и екавски и ијекавски и свакојачко :)) – донели нам мало мириса Јадрана. А, и сламених шешира и кратких, летњих панталона (намигнути ваља после ових речи, само не знам како се то „пише“) на журки поводом отварања Позорја, на тераси „Треме“, најзад препуне! Па нека је и с погледом на градилиште!

Бранислава ОПРАНОВИЋ

Фото: Б. Лучић

Такмичарска селекција
КУС ПЕТЛИЋ

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА

КУС ПЕТЛИЋ, писац Александар Поповић, режија Милан Нешковић; Народно позориште/Narodno kazalište/Nep-színház Суботица

Фарсичност и извитопереност Поповићеве шармантне драме нетрадиционалне форме чита се у костиму, глумачки рафинирано раскошној игри, док је прича о потери за златом, која јој даје динамизам акционе комедије, у режији Милана Нешковића попримила реалистичан карактер и истакла тенденцију потраге за људскошћу, за лепим људским лицем. Судбина је обичног, малог човека Александра Поповића да по законима жанра у који је уроњен, запада у комичне и апсурдне ситуације, да се заблудело, али кочоперно, као периферијски „кус петлић“ уплиће у Историју, да се размеће својим ставовима о животу, религији, политици, нашим сталним поделама. Згуснута, чврста представа, иронијског смера.

Миљивоје Млађеновић

ЕКС ЛИБРИС

МИЉА: Не фантазирај, заљубићеш се ти још тридесет пута, свет је препун за љубав орних жена.

ПИЛЕ: Никад више, Миљо! Па да ми сад на праг дође гола вила Равијојла, бадава би јој било. Отићи ћу у цркву, да се заветујем пред олтаром.

МИЉА: Боље би ти било да онамо не идеш, знаш да није пожељно. Уочио си, ваљда, и сам да се народ листом одрекао православља.

ПИЛЕ: Какав ли смо ми то народ кад смо се у року од непуних шест месеци одрекли онога чега смо се придржавали хиљаду година?!

МИЉА: Јадан, Пиле. Испресован.

ПИЛЕ: Причам ти причу! Како ја редовно одлазим на богослужење и нико ме не дира, ни малим прстом? Него се моји Срби прте да буду ревноснији него што се од њих и тражи. Најприљезнији су кад дође до самопонижавања. За очекивати је да се одрекну и свога имена зарад додворавања властима.

(Александар Поповић, *Кус њећлић*)

ПИСАЦ

Александар Поповић
(1929–1996)

Рођен је у угледној грађанској породици, родом са Уба. Основну школу и Трећу мушку гимназију завршио је у Београду. Оженивши се као

малолетник, са 17 година, последњи разред гимназије завршио је ванредно. Још као гимназијалац био је привучен комунистичким и левичарским идејама. Након матуре запослио се као обалски радник на Дунаву. Током боравка у Риједи, где му је супруга Даница – Дања била ангажована у балету Народног казалишта, бива ухапшен и спроведен на Голи оток. Осуђен је на две године робије и три године губитка грађанских права. На Голом отоку био је од 11. јуна 1954. до 29. новембра 1955. Вративши се у Београд, где је још три године био „под режимом грађанске смрти“, радио је најразличитије послове – молерске, асфалтерске, зидарске, цинкографске, стаклорезачке и сл.

Захваљујући Душану Радовићу, тадашњем уреднику емисија за децу на Радио Београду, позван је да дође у Радио Београд и пише за децу. Тек 1961. примљен је у Удружење књижевника Србије. Његов истински пробој у књижевни и позоришни живот догодио се 1964. када је, приликом отварања нове зграде Атељеа 212, изведена премијера његове „фарсе у два дела“ *Љубинко и Десанка*, у режији Радета Марковића. Иако ни за овај, као ни за следећи драмски текст (*Чарја од сјео њећли*), није добио неподељене афирмативне критике, наредних деценија постао је један од најизвођенијих писаца на југословенским сценама. Прву Стеријину награду добио је већ 1966, за експеримент у области комедиографије, за комад *Крмећи кас*. Добио је још три Стеријине награде за драмски текст, као и Стеријину награду за нарочите заслуге (1989). Његова драма *Развојни њућ Боре снајдера* проглашена је, у конкуренцији више од 700 драмских текстова, за најбољу српску драму насталу после 1945. Упоредо са писањем позоришних комада, бавио се писањем запажених и бројних сценарија за радио и телевизију.

Почевши од 1969, када је његов комад *Друја враћа лево* (режија Љубомир Драшкић), не доживевши премијеру, скинут с репертоара Атељеа 212, представе по његовим текстовима још у неколико наврата доживљавају сличну судбину. Најизразитији пример у том смислу је „сценска рото-база у пет оштрих фаза...“ *Мрешћење шарана*, која је после праизведбе у пиротском Народног позоришту стигла и до републичког и окружног јавног тужиоца и њихове препоруке да се текст на појединим местима поправи и преради.

Његов стваралачки салдо необичајено је богат – објавио је десетак књига за децу, написао четрдесетак драма за позориште, мноштво телевизијских серија, комада за одрасле и децу, добио је четрдесетак разних награда за рад у позоришту и на телевизији. Уз Стерију, Нушића и Душана Ковачевића, Александар Поповић је један од „носећих стубова“ српске комедиографије.

Сахрањен је у Алеји заслужних грађана у Београду.

РЕДИТЕЉ

Милан Нешковић
(Ваљево, 1985)

Завршио је позоришну режију на Факултету драмских уметности Београд, у класи професора Николе Јевтића и Алисе Стојановић. Његове представе учествовале су на

фестивалима у региону и иностранству и освојиле педесет и више награда. На 62. Стеријином позорју (2017) у Такмичарској селекцији учествовао је са две режије: *Ма-есиро* (Народно позориште Сомбор) и *Ружа, увела* (Позориште „Бора Станковић“ Врање), а на 63. са представом *Ожалошћена породица* (Театар „Фјодор Волков“ Јарослав, Руска Федерација). Добитник је бијеналне награде „Љубомир Муци Драшкић“ (2015), која се додељује најбољем редитељу у београдским позориштима по оцени колега глумаца, што овом признању даје посебан значај. Поред позоришта, бави се и педагошким радом. Најмлађи је предавач глуме на Академији уметности у Београду.

АКТЕРИ О ПРЕДСТАВИ

Ми живимо последице не само Другог већ и Првог светског рата, и за то смо ми као друштво криви, нису криви ликови Аце Поповића. Живимо последице друштва у којем се памти до четвртка, и никада у нашем друштву није постојала лустрација. Због тога ми никада ништа нећемо научити, као што ни сада ништа нећемо научити из ове власти, као ни из претходних, као што ни претходна није научила из Милошевићеве, као што је Милошевић градио државу на шовинизму, као контри ономе што је градио Тито. Тито је једини имао лустрацију зато је дуго и владао и зато га се данас и лепо сећају. У друштву треба да постоји одговорност за све оно што се чини док си на позицији моћи у друштву. Од управника позоришта до председника државе. Како би било да свако има страх од друштва, од народа, запослених, а не да људи верују да је мобинг једини начин управљања, јер на други нису навикли. Неће нам бити боље док не будемо имали свест о томе да смо ми људска бића која заслужују поштовање, међусобну емпатију и солидарност. (...)

Јунаци Александра Поповића не постоје, они нас само константно подсећају на то да смо ми те жртве. И зато ти ликови могу слободно да говоре оно што ми не смемо и ова представа је управо о томе, о нашем скретању погледа, на улици од људи који просе, о скретању погледа од тога када читам у новинама да се догодила нека несрећа, о томе како смо постали потпуно индиферентни када нам се саопштавају бројеви умрлих и оних на респиратору, као да је у питању временска прогноза, или сервисна информација. Ми окрећемо главу заокупљени сопственим стварима, заокупљени сопственим проблемима, губимо емпатију и постајемо незаинтересовани за друге, срећни смо што се то не односи на нас.

(Милан Нешковић–Александра Исаков,
Полишка, 19. 4. 2021)

Текст Поповића и Нешковићева режија учинили су ме јако срећном у овом периоду, јер сам имала прилику да се бавим нечим што мислим да дуго нисам могла да затекнем у позоришту, у свом раду. А то је да се све коцкице склопе и да је то нешто за шта бих рекла да је „моја шоља чаја“. Представа је камерна, мало људи може да стане у салу, што не би требало никада да спречава да дође, јер ће доживљај бити још бољи него да је у питању стандардна поставка. Требаће публици стрпљења да сачека извођење за које ће бити места, али надам се да ће им се то вишеструко исплатити јер ова прича је нешто што је свима нама данас потребно, да чујемо, да у позоришту видимо, преиспитамо. Када дођу тешка времена, сви се баве тешким темама, а за малог човека не буде разумевања и свако од нас се удева како и где стигне. Зато видети себи сличне, препознати своје обрасце, механизме опстанка, самоодбране, трпљења и чега све нема у нашим животима јако је корисно.

Миња Пековић

Већ дуже време праве се представе о неким великим идејама. Ја не могу да се вежем за идеју, могу да се вежем за човека и тако могу да схватим неки проблем. Мислим да ова представа баш прича о тим малим људима и мислим да је зато важна. Она се дешава у неком дворишту, иза зграда, где су они заборављени и боре се за опстанак. Важно је да нас подсети да не заборавимо те људе који су у неким двориштима, негде иза, а можда смо и ми сами у том дворишту. То је нешто за размишљање. Представа је битна јер нас упућује да више водимо рачуна једни о другима сваког дана.

Димитрије Динић

Такмичарска селекција

ДЕОБЕ**ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА**

ДЕОБЕ, писац **Добрица Ћосић**, драматизација **Спасоје Ж. Миловановић**, режија **Југ Радивојевић**; Српско народно позориште Нови Сад, Народно позориште Ниш, Народно позориште Приштина са седиштем у Грачаница

Најпре најснажнији утисак: на визуелном плану, више према нашим данима померена спектакуларна, катарзична позоришна повест о поделама које трају, такорећи, од прачочела осећаја српског идентитета. А потом, болна прича о непомирљивој раздвојености најрођенијих. Са психоаналитичког становишта реч је о преображају нечега што је било властито и присно, у Друго и туђе. Та делидба, у историјском смислу, конкретизована кроз супротстављеност револуције и злочина, националног и космополитског, партизана и четника, руралног и урбаног, на којој почива роман **Добрице Ћосића**, у драматизованом облику потиснута је, а у први план истакнута лична и породична трагедија чија је дубина, чинило се то прејаким квалификативом или не, ипак упоредива са снагом античке трагедије. На темељима полифног, великог српског романа изграђена је спектакуларна, сценски стилизована, лишена фолклорне орнаментике, модерна и глумачки снажно опомињућа позоришна творевина, у којој моћно симболички делују перманентни опозити драматичног: смена светлости и мрака, блискости и дистанце, демонстрација силе и крхкост племенитога.

Миливоје Млађеновић

ЕКС ЛИБРИС

УРОШ: Само да увидиш какву си несрећу родио. Само то. Ништа више. Мени је то жао, ти знаш колико је мени жао што си га родио и створио, а он овакав.

АДАМ: Ја познајем добро свог сина. Да ли он све добро ради, то је његова ствар. Знаш да ће свој рачун сам да плати. Вероватно и главом. Али да је он добар и поштен човек у то сам сигуран. Кажу, Уроше, да мој Душан није такав.

УРОШ: Кад би мој син био тако поштен као твој Душан и кад би мој син радио што твој Душан, ја бих од срамоте сам себе живог у земљу закопао. Ја би се раоницом закопао.

АДАМ: А ја се, Уроше, свог сина, своје крви и свог продужетка не стидим. Мој син, то сам ја. Нека буде лопов, разбојник, паликућа, нека буде најгори човек на свету, увек ће бити мој син и ја ћу увек остати његов отац. Створио сам га и дугујем му верност. Док постојим ја морам да вршим своју дужност. Ради њега и јесам.

УРОШ: Али он ће теби кућу да запали, он ће да сатре и оно што је твој деда Аћим Катић стекао и зарадио. Само неће успети. Док сам ја жив неће. Ти знаш да ћу и у овом рату да добијем.

(*Деобе*, према истоименом роману **Добрице Ћосића**, драматизација **Спасоје Ж. Миловановић**)

ПИСАЦ**Добрица Ћосић**
(1921–2014)

Писац, есејиста, политичар, једна од најзначајнијих фигура српске историје и књижевности друге половине 20. века. У књижевност улази 1951. својим првим романом *Далеко је сунце*, првим модерним романом о југословенској револуцији који је представљао критику револуционарног терора.

Затим објављује романи: *Корени* (1954), *Деобе* (1961), *Бајка* (1965), *Време смрти* – тетралогична (1972–79), *Време зла* – трилогија: *Грешник* (1985), *Оштрадник* (1986) и *Верник* (1990), *Време властии I* (1996) и *Време властии II* (2007).

Добитник је многих награда, Нинове награде чак два пута, за романи *Корени* и *Деобе*. Удружење књижевника Србије доделило му је 1986. Награду УКС за изузетан значај за књижевно стваралаштво. Два пута је добио традиционалну годишњу награду Народне библиотеке Србије за најчитанију домаћу књигу. Поводом седамдесетог рођендана, 1991. добио је специјалну Вукову награду.

Дела **Добрице Ћосића** преведена су на тридесетак језика.

РЕДИТЕЉ**Југ Радивојевић**
(Београд, 1972)

Дипломирао је позоришну и радио режију на Факултету драмских уметности у Београду у класи професора др Светозара Рапајића. До сада је у театрима широм Србије

и региона режирао 119 позоришних представа, за које је вишеструко награђиван како за режију тако и за представе у целини, на најзначајнијим домаћим, регионалним и светским позоришним фестивалима, преко педесет пута. Добитник је награде Фонда „др Хуго Клајн“ као најбољи студент режије 1993/94. Од 2000. до 2004. био је стални редитељ Југословенског драмског позоришта. Од 2004. до 2007. ради као доцент на Факултету драмских уметности у Београду на предмету Глума. Од 2017. стални је редитељ Дrame Народног позоришта у Београду. Од 2019. директор је Београдског драмског позоришта. Председник је УО Битеф фестивала.

Значајне режије: *Свејшозар* у Српском народном позоришту, у Народном позоришту Ниш *Маму му ко је њрви њочео* и *Кнегиња од Фоли Бержера*, *Константин* (копродукција Народно позориште Београд), у Народном позоришту Приштина *Кућа на граници*, *Краљевић Марко*, *Сабирни центар*, *Голубњача*, *Луди од љубави*.

ДРАМАТИЗАТОР

Спасоје Ж. Миловановић
(Крушевац, 1971)

Дипломирао и магистрирао на Факултету драмских уметности у Београду. На истом Факултету брани докторску дисертацију „Време у српској драми на почетку 20. века, 1900–1914“. Као драматург сарађивао је на представама Крушевачког позоришта, Народног позоришта Ужице и БДП-а. Потписује сценарија за више музичких и забавних, као и ауторских емисија на Радио-телевизији Србије, Телевизији „Пинк“, Регионалној радио-телевизији Крушевац „Победа“ и Телевизији „Плус“ у Крушевцу.

Биран је у звање асистента-приправника за предмет Историја драме и позоришта на Факултету уметности Универзитета у Приштини. Као театролог учествовао је на бројним фестивалима и научним симпозијумима у земљи и иностранству.

Добитник је признања „Златна значка Културно-просветне заједнице Србије“ за изузетан допринос ширењу културе.

КРИТИКА

(...) Оно што фасцинира је како је редитељ Југ Радивојевић успео да веома поштујући писца и његово дело, преплићући слојеве мотива сваког понаособ, па и опште, из свега овога избоксује представу која није оптерећена контекстом, још прецизније – политиком. Многи се с правом могу упитати зашто није, али то може да буде предмет расправе поводом неке друге представе, јер ова има све што јој треба да буде убедљива и уверљива, попут античких трагедија које често гледамо и (не) питамо се која је војска, чијег цара, како и када извојевала победу код бога питај чега. Оно што ми видимо и што јесте драма, долази из унутрашњег погледа људи на оно што се дешава и та слика је јасна. Традици-

онално крутом Урошу није било друге до да пукне, за разлику од његовог пријатеља Адама који је схватио да очеви понекад треба да слушају и своју децу, јер неће они живети у њиховом свету. А жене, ах, жене, мајке, па још и једна млада у венчаници, у патријархату, рату...

Осим драматуршких, представа *Деобе* је сјајно замишљена и изведена и у сценском смислу. Ритам и динамика кулминирају од почетка до краја. Штета само што крај није један, него се понавља и непотребно потцртава низом сцена. Спортским речником говорећи, екипа представе делује компактно, моћно, уиграно. Визуелни и звучни нивои су готово беспрекорни (костимографија Татјане Радишић, музика Александра Сребрића), узбудљиви, чак и када у стилу акционог филма џип који вози газда Урош прави исувише кругова, делујући да ће да покупи неког или чак слети са сцене. Да, представа је осавремењена, али на начин као што то бива када гледамо Шекспира или Есхила „у оделима са краватама“.

Игор Бурић (*Дневник*, 18. 3. 2021)

(...) Све је на голој сцени јарко, крваво, насилно, тешко. Спектакуларно. Адама Катића, сеоског газду, некадашњег најбољег Бабовићевог пријатеља, потом идеолошког противника, смирено и уверљиво, углавном из гледалишта, игра Милан Ковачевић. Соња Дамјановић, у чизмама и некој врсти војничких панталона, мајка је несрећног Бабовићевог жртвованог сина Милоша. С обзиром на подигнут тон политичког театра (најближег Сартровим *Прљавим рукама*, кад би био спектакл) има добар наступ и доноси трагичну емоцију. Син Адама Катића, Душан, у тумачењу Григорија Јакишића, лепо носи младалачки занос, опет из Сартровог „шињела“. Издвојили бисмо још и Дејана Цициловића, моћног глумца, који свог мајора Косту Цветића (пот)казује као официра, коме је дужност изнад свега, што га чини слепим не само за патњу сопствене породице него и за надоласећи ток историје.

Представа *Деобе* новосадског, нишког и приштинског националног театра расветљава злочин који се (р)ојављује из идеологије, која је или сама себи сврха, или је слуга нечијих политичких интереса. Где страдају најслабији, деца, породица, народ, све док неко не положи невину жртву на олтар патриотизма, као Милош Бабовић.

„Деца су победила“, каже, упркос Милошевој апотеози, Адам Катић. Да ли су?

Драгана Бошковић (*Печаш*, 2. 4. 2021)

(...) Средишња тема је деоба у народу на партизане и четнике, последице ове поделе, преиспитивање четничког покрета од славне прошлости до сваковрсне декаденције и колаборације с немачким окупатором... Представа креће из гледалишта, а већ на почетку, између осталог кроз костимографска (Татјана Радишић) и сценографска решења (редитељ), бива јасно да се радња (која се у роману дешава 1941) транспонује у безвременост и данашњицу, као и да је Ћосићево проблематизовање односа четници–партизани стављено у неки позадински план (могле су то бити било које супротстављене стране), а да је фокус на цепању, деоби унутар породице, између дојучерашњих нераздвојних пријатеља, родитеља и деце...

Т. Њежић (*Блиц*, 19. 3. 2021)

Програм „Друга сцена“
**КАО ДА КРАЈ НИЈЕ
 НИ САСВИМ БЛИЗУ**

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА

КАО ДА КРАЈ НИЈЕ НИ САСВИМ БЛИЗУ, писац **Маја Пелевић**, режија **Никола Завишић**; Битеф театар Београд

Настала у специфичним околностима, представа у седам снажних поетских фрагмената говори о (могућој) вези човека и машине, повезује виртуелну реалност и аудио-визуелне инсталације у потрази за неизвесним позориштем будућности.

Миливоје Млађеновић

ЕКС ЛИБРИС

Вечни живот у облаку

све што памтимо о нашим телима су сећања
 постоје неки људи
 у облаку изнад нас
 по небу се крећу
 као да крај није ни сасвим близу њих
 као да крај није ни сасвим близу
 немојте да се бојите
 немојте више ничега да се бојите
 на љуљашци седи двоје младих
 чија лица никада нису смежурана
 чија кожа никада није изборана
 чији су осмеси увек затегнути
 смеју се као весели мајмунчићи
 све то изгледа и звучи...
 све то изгледа и звучи као савршен призор
 а планета и даље виси
 и неодређено дуго
 се љуља

(Маја Пелевић, *Као да крај није ни сасвим близу*)

СПИСАТЕЉИЦА

Маја Пелевић

(Београд, 1981)

Завршила Факултет драмских уметности у Београду 2005. и докторирала на Интердисциплинарним студијама на Универзитету уметности у Београду 2012. Чланица пројекта

Нова драма. Изведене драме: *ESCAPE*, *Лер*, *Будуће Лејди на један дан*, *Београд-Берлин*, *Поморанџина кора*, *Ја или неко други*, *Скочићевојка*, *Можда смо ми Мики Маус*, *Чудне љубави*, *Последице*, *Пошитоно скраћена историја Србије* (са Слободаном Обрадовићем) и *Невидљива*.

Са Миланом Марковићем је 2012. реализовала пројекат *Они живе – у историји за нултим текстом*. Написала је, режирала, и у Битеф театру извела драму *Последице* (2013), а у Народном позоришту Београд режирала је *Моје најраде* Томаса Бернхарда (2015) и свој текст *Боливуд* (2018). Са Олгом Димитријевић урадила је представу *Слобода је најскућља књижевничка реч* (2016).

Добитница је награда „Борислав Михајловић Михиз“ за драмско стваралаштво и „Слободан Селенић“ за најбољу дипломску драму, победница конкурса Стеријиног позорја за оригинални драмски текст *Можда смо ми Мики Маус* (2007), добитница Стеријине награде за најбољи драмски текст *Поморанџина кора* (2010) и награде на конкурсима „УНИМА“ за најбољи оригинални текст *Невидљива* за луткарско позориште.

РЕДИТЕЉ

Никола Завишић

(Бела Црква, 1976)

Студирао је режију у Прагу и Београду. Магистрирао у Прагу где је са Ислањанком Стефи Торс основао трупу са којом је радио и путовао по разним фестивалима у Чешкој и Европи. Од 2004. у Србији је урадио више представа за децу, међу којима су *Кики и Бозо* Андреје Валеан (награда жирија на фестивалу ТИБА) и *Скоро свако може да љадне (осим чајље)* по кратким причама Тона Телехена у позоришту „Душко Радовић“, затим *Тријица рајске љице* Бранка Димитријевића у НП

Ужице (награда за режију на Фестивалу позоришта за децу у Котору 2007), *Аладинова чаробна лампа* Александра Новаковића (Гранд при за режију и представу у целини на луткарским сусретима у Новом Саду 2007) и *Басџијен и Басџијена* В. А. Моцарта у позоришту „Пиноккио“ (награда за представу на луткарским сусретима у Нишу 2008).

Када је реч о представама за одрасле, то су: 1984 Џорџа Орвела, копродукција Битеф театра и Гранд Театра из Гронингена (Холандија), *Пласџелин* Василија Сигарјева у Атељеу 212, *Замак Франца Кафке* у ЈДП-у, *Гого на усијаном лименом крову* у СНП-у Нови Сад, *Разбојници* Фридриха Шилера у НП Суботица, *Бли Јелене Мијовић* у Атељеу 212. Био је селектор иностраног програма Стеријиног позорја 2009. године.

КРИТИКА

Попуњавање самоће

Дакле, дешава се у позоришту, зове се представа, али највећа грешка коју можете да направите је да се понашате као да сте у драмском позоришту – седнете на своје место и сасвим мирно, у мраку, гледате представу (почетак–средина–крај), уживљавате се у емоцију ликова, критички промишљате друштвене проблеме, пратите драмску радњу и јако се трудите да се случајно не закашљете, да не зашкрипи столица или не дај боже (!) зазвони мобилни телефон. Међутим, *Као да крај није ни сасвим близу* није та врста представе, тачније, то и није представа. Реч је о догађају (хепенинг?, перформанс?, видео-рад?) који захтева спремност да учествујете, да се препустите, замишљате, да осетите сопствену самоћу и анонимност...

Дигитални стјуард (Љубомир Радивојевић) уводи вас у импровизовану гардеробу и даје вам да обучете одело какво носи медицинско особље у црвеним ковид зонама. Питате се зашто. А зашто да не? Хајде, поштено признајте да сте се за ових годину дана много пута питали како је то бити у том оделу... Дакле, када обучете одело и ставите маску на лице (са којом сте у ствари и дошли у позориште), можете да извадите своје мобилне телефоне и фотографисате се. Прилику да на друштвеним мрежама подели своју фотку у *костиму* готово да нико не пропушта. Након што сте се фотографисали, кренете полако са дигиталним стјуардом у правцу дешавања. Пратите његов лагани, готово церемонијални корак који вас тера да се уозбиљите, погледате око себе и суочите се са огромним екраном на коме се емитују огромне фотографије различитих лица. Иза тог екрана налази се простор изведбе. (...)

Ако сте спремни да се препустите, можете сести на под и замишљати да сте на обали мора, да ходате по киши, лежите на трави... Одећа која сте обукли с једне стране подсећају вас на усамљеност и изолованост, а с друге стране иду наруку новостеченој слободи. Прекривени маском и оделом, потпуно сте анонимни, а ваше цивилно одело је заштићено од прљања – можете да се играте и препуштате, ако желите. Но, ако не желите, можете стајати са стране, сатерани уз платнени зид, и хипнотисано гледати у

екран. Ваша је воља како ћете искористити своју слободу под условом да сте је свесни.

Марина Миливојевић Мађарев (*Време*, 4. 2. 2021)

Ритуал преласка у нови свет

Првих четрдесетак минута лагано падамо у опуштајуће, хипнотичко стање, занесени речима и мислима о страховима, али и о новим могућностима, пред временом апокалипсе (текстове слушамо путем аудио записа, снимљених гласова који припадају Мини Стругар, Ањи Ђорђевић, Јелени Пиљић, Катарини Војновић и Маји Пелевић). Речи су испреплетане са одговарајућом, лаганом, медитативном музиком, и визуелизоване пројекцијама, илустративним, асоцијативним или апстрактним, призорима космоса, природе, кише, сунца... У другом делу перформанса нам Љуба даје специјалне наочаре, или маске за очи, у којима гледамо тродимензионалне апстрактне пројекције, тачака и облика различитих боја, призоре који иду корак даље у јачини визуелног доживљаја. Они су такође праћени речима и музиком, као у претходном делу извођења. Наш перформанс се завршава где је и почео, у гардероби, скидањем костима, симболичким и конкретним враћањем у нашу стварност.

Традиционалних извођача у овом пројекту нема, извођачи смо ми сами, гледаоци, што донекле подсећа на структуралистичке расправе Ролана Барта о смрти аутора уметничког дела. Читалац, односно гледалац у овом случају, у доброј мери сам ствара значења, подстакнут делом које обилује празнинама. Може се рећи да гледалац-извођач овог перформанса добија онолико колико да, односно угради у ткиво игре.

(...) Дело, у овом случају аудио-визуелни мозаик, побуђује емоције гледаоца-учесника које воде у лиминално, прелазно стање, простор између који се завршава катарзом.

То прелазно стање, које се нарочито ефектно постиже у оваквим измештајућим сценским пројектима, суштина је искуства које су многи теоретичари анализирали. Лесинг је, на пример, пропагирао важност позоришта баш због те трансформативне снаге, *емоцијне заразе* која нас осваја, придобија и чисти, симболички нас премештајући на поље нових почетака. Другим речима, ограничења у којима данас сви живимо не морају да буду безизлазан простор спутаности, већ се, можда путем уметности, могу претворити у место промена и новопронађене слободе.

Ана Тасић (*Полиџика*, 19. 1. 2021)

ИНТЕРВЈУ

Татјана Мандић Ригонат

редитељка
„Госпође министарке“

НУШИЋ, НАШ САВРЕМЕНИК

Редитељка Татјана Мандић Ригонат, чија је представа „Госпођа министарка“ у изведби ријечког ХНК Ивана племенитог Зајца отворила Стеријино позорје, говори за Билтен о Нушићу као нашем савременнику, о еросу власти којим се бавила у представи, о времену ковида који је зауставио свет као побеснелу локомотиву, о племенитом хумору који нас спасава и мења и позоришту као месту поверења и размене.

Ово је друџа „Госпођа министарка“ коју режираш, а посебно је лепо што си у Ријеку дошли по позиву њервакиње ријечког ХНК Оливера Баљак.

• Тако је, то је позив који се не одбија. Овом улогом она слави четрдесет година рада у позоришту, а ја сам радила са Оливером пре десет година на драматизацији романа Ведране Рудан, тај ансамбл добро познајем, осим тога Нушић је такав писац да га можете мислити на хиљаду различитих начина. Потпуно је јасно, пошто сте погледали комад који сам радила у Београду и који је до пандемије одигран 160 пута, јасно је да је тамо у фокусу друштвена травестија, да је то изразито политичка представа. Тамо ме је занимало лудило моћи које има пол, које је и мушко и женско. У поступку сам ишла ка гротесци, а између сам правила политичке водвиље. Е, сад, овде ме је занимао ерос власти, жена као објекат и као субјекат. Нушићеве две велике теме су власт и свет, питање којим сам се бавила је када си објекат, а када субјекат у том свету. Колико си огледало других? Где је твој талентовани ерос за лудост. Сви ови ликови обузети су еросом властохлепља.

Ово је сасвим друџачији начин „џриласка“ Нушићу?

• Јесте и сами сте себи у том случају подршка и препрека. Имам поверења у Нушића и сматрам да га никад не можете до краја ишчитати, осим тога Нушић није игран шездесет година у ријечком ХНК и велика је ствар што се

поново игра. Нушић је наш савременик и мислим да то не треба доказивати неким хиперсредствима. Мене је занимало да направим еклектичну представу која нас води кроз визуелни знак, кроз музику, костим, начин игре... која нас води кроз један времеплов, која, заправо, слика наше време. Када то кажем не мислим само на Србију. Рад у Ријеци отворио је простор за доживљај Нушићеве универзалности. Нушић је наш и Шекспир и Молијер, његов хумор је племенит. Комедију сматрам озбиљним жанром, сматрам да је тешко и писати и играти комедију и насмејати некога, а смех нас чини људима. Са смехом откривамо извитоперења, пороке у нама и око нас и живимо на тренутак у убеђењу да их побеђујемо. Сматрам да је то племенито, лековито и нимало наивно.

Ово време обележио је ковид. Какве вам је увиде џај њериод донео?

• То је велико питање. Ми смо егомани и мислимо да све почиње од нас и да су сви проблеми овог света од нас почели. Свет се суочавао са страшним болестима, споменућу кугу, суочавао се са духовном пустоши... Ковид је велика несрећа која је зауставила свет као побеснелу локомотиву. Ово је врхунац неолибералног капитализма, једног суноврата из којег сам мислила да ћемо изаћи као племенитија бића. А видим да су на овоме многи зарадили. Ова пошаст усмерена је на укидање блискости. Ово је била велика шанса за свет, али врло брзо видело се када су направљење прве вакцине – да постоји људска солидарност оне би биле дистрибуиране у све делове света. Међутим, нема је. Овај вирус је пре свега медицинска трагедија, али је и медијски вирус, економски, социјални вирус... Као да живимо „Црвену смрт“ Едгара Алана Поа, или Камиеву „Кугу“, све смо ово видели на филму... ово је дежави ситуација. И ова представа рађена је у ковид условима.

У свешћу у којем смо, а о којем џовориш, шћа би била ваша њорука младом редићелу/ редићелки?

• Да верује у себе, да иде својим путем, да тражи своју стазу, да се не утапа у позоришне моде, у позоришне кланове. Да тражи своју звезду, да стално себи поставља питања: зашто сам у позоришту? Шта позориште као уметност јесте? Може бити бизнис, може бити уметност, може бити место за стицање моћи... За мене је позориште место суштинског промишљања најинтимнијих ствари, питање односа појединца и света, уметност дељења. Кључ позоришта је партнерство и поверење у људе, без тога нема доброг позоришта.

Разговарала Наташа ГВОЗДЕНОВИЋ

Јелена Лопатић

Рака у
„Госпођи министарки“

МЕТАФОРА „ИГРАЈ ИЗ...“ НЕ БИ ТРЕБАЛО ДА ПОСТОЈИ

„Живот сваког дана саопштава своје трајање“, врло тачно је на отварању 66. Позорја приметио троструки добитник Стеријине награде, глумац Светозар Цветковић. А тачно је и то да у вечности вреде само они трагови које својим делима оставимо за собом. Били они на светлу или у позоришном мраку.

Један такав траг у нашем памћењу оставила је на једном Позорју, пре мало више од деценије, глумица Јелена Лопатић. Играла је тада на живот и смрт у феноменалном Фрљићевом *Турбофолку*, представи која је растурила дотадашње поимање театра у региону, подигла лествицу врло, врло високо, нажалост углавном недостижну.

А синоћ је била неодољива као Рака. Играла га је с бескрајним шармом, некако оливертвистовски, заводљиво и мангупски. После представе била је под снажним утиском аплауза публике. Каже да им је то веома недостајало, дигло их је и дирнуло. Срећни су што су дошли, било је предивно пред публиком, захваљују на дивном пријему.

Нушић и Живка редићељима су увек инспирација да се осврну на нове скоројевиће, било да су на штирасиој софи или су инспирамизирани у свом лудилу. Није ли време да пресисанемо да се смејемо сојсјивеној глупосици, јер исмевање очигледно не помаже да се она искорени. Смемо ли више да се смејемо ономе што Нушић исмева? Морамо ли се најзад дозвати њамеши?

• Смех нам је потребан и зато што лакше прогутamo чињеницу да је то слика друштва и данас. А да се морамо уозбиљити, ни ту нема сумње. У Хрватској је такво стање да смо желели рећи, ево то смо сви ми. Не мислећи при томе на публику, већ на себе, видимо да се то догађа унутар позоришта. С друге стране, то је толико добро написан комад да се не сме прећи преко њега.

На пример, на ситуацију између нашег председника и премијера могу се само смејати, јер не знам шта бих с

тим, толико је сулудо. Не можемо утицати на такве ствари, осим на изборима.

Загреб је показао да се нешто ипак може урадити. Најзад неко!

• Јесте, јесте, али да се све види, „помогао“ је Бандићев пад [Милан Бандић, градоначелник Загребa готово непрекидно од 2000. до 2021], односно падови. Иначе, тако је лако људе замантати, нажалост.

У сваком случају, смех нам је преко потребан, ова нас је корона додатно закуцала, уништила. Ову представу нисмо уопште нормално играли пред публиком. На сцени, на коју стаје 400 људи, гледало нас је 150, таква су правила пандемије била.

Представу сје и почели усред короне. Редићељка је била код вас, али у њочешку у каранџину? Како је то изгледало?

• Тања је најпре хтела да приреди аудицију, па смо заправо сви прошли све. Хтела сам да будем Пера писар из административног, Анка би ми исто била добра, али и Рака је одличан. Свако је читао више тога и пробао, па смо се снимали и слали Тањи, онда смо радили преко Зоота са лекторком Љиљаном Мркић Поповић, то је било супер искуство и онда је уживо дошла Тања. Радили смо без маске, било је ризично у том тренутку, али с маскама није добро функционисало.

А како је сада? Како радите?

• Радимо све са маскама и кад се ступи на сцену, тек онда се скида маска. Незгодно скроз, али тако је.

Да ли морате да се шесирајте често?

• Морали смо за овај долазак. Већина нас је прошла и прву вакцинацију, сад ћемо другу. Неки смо и преболели корону, ја јесам, срећом с благим симптомима.

Фото: Б. Лучић

Да ли збој короне осећајте да вам недостајају километри у нојама, да ли се осећајте несигурно?

• Ову представу дуго нисмо играли, скоро пет-шест месеци, срећом што је Татјана дошла у Ријеку, стиснула нас и затегла. Не осећам се несигурно, ипак смо стално радили, имали пробе, али тако је недостајала публика и ово вечерас нас је потпуно дигло. Препуно гледалиште било је велика радост, код нас се још увек не сме седети један крај другог.

Рака јсује мајку коме сјијне, ја и енглеском конзулу. Мајка му Живка каже да се мора знајти коме се мајка сме, а коме не сме јсовати. Кома се лејитимно мајка данас сме јсовати?

• Сме ономе ко чини нешто погрешно. Пре неки дан имао је Борис Дежуловић одличан текст у којем је онима којима треба рекао да су бедни мишеви. Мислим да су политичари ти којима то треба рећи, а треба рећи и тајкунима који глисером убијају људе по мору, а држава их не санкционише, него малтене штити. Таквом бих ј... мајку и плунула на улици, јер какав то човек може да убије и не одговара за то.

Увек сам за то да се гласно каже, да се изађе на улицу, имам тај фрљићевски ген, он ме ослободио страха. Откад је дошао, осетила сам да све могу да кажем, и то је фантастичан осећај. А то је изузетно важно радити на сцени. Говорити и бити храбар. То је наша дужност.

Нажалост, око нас је мало људи јојуш Фрљића који умеју да рејрују људе, мојивишу их, да им билдују храбост, зову на јобуну, буде емјатију.

• Фрљић веома добро уме да дефинише ствари и објасни шта жели. ОК, често у том дефинисању решава и неке своје проблеме, зна у то да увуче глумце, паметан је, и ми понекад видимо да смо као неки пиони у свему. Ми останимо, а он се извуче. Било је ситуација да се ми деремо и деремо, а он оде.

Истина је да таквих људи нема много, оних који говоре, Татјана је једна од њих, Кокан [Младеновић], Андраш [Урбан]. Волим људе који смеју да говоре гласно.

А што је шакко шешко бијти храбар? Људи често кукавичлуком не бране нишја. Па деведесетих нисмо калкулисали, нисмо се бојали сојсјивене сенке... Да ли можда зајто што је било више наде у нама?

• За много ствари нам се чини да немају смисла, а да ли смо мање храбри јер је мање наде – не знам. Чини се да смо изгубили веру у нешто. Стално нешто гунђамо, а кад дођу избори, онда кажу, и шта сад, ионако ће бити исто. Људи који би се заложили за нешто кажу: за кога да се залажем кад нико неће стати уз мене. То је штета и погрешно. Неповећење није добро. Јесмо мало уморни, то се види, али увек верујем да је промена могућа. Верујем да је могуће да је направим у мом окружењу, и то је нешто, али суштински важно би било кренути од главе.

Ваља зајушијти усја која бране грује, каже Нушићев Нинковић. Ту манјру живимо јуним јлућима. Ево скоро смо имали случај јлумица које су сексуално злосјављане. Јавност их је догајно силовала својим нејоверењем, јрубим речима, сумњичавошћу, вербалним насиљем. Какви смо јто ми јуди?

• То су ствари за које нема оправдања. Многи људи доживели су вербално насиље чије последице могу бити исто трагичне као и после физичког злостављања. Ми глумци често доживљавамо вербално насиље. Када сам стигла на академију, и даље је било нормално да редитељ на тебе виче, свашта ти каже, било је тих одвратно грозних реченица типа „Глуми из...“ Можда смо тада као млади, неискусни, наивни, мислили да је то ствар неке метафоре, али сада мислим да је то, ако и јесте метафора, било непотребно. Таква метафора уопште не би требало да постоји.

Чињеница је да смо допустили да она постоји, из незнања, из неискуства. Сами смо пристали да се она изговара. И код нас је доста људи говорило о тој теми, али још нема довољно храбрости да се гласно разговара. А док се не проговори, решења нема. Глумачки свет је прилично мушки и тужна је чињеница што се, рецимо, редитељке морају грчевито борити за простор у позоришту.

Ријека је јре Новој Сага била Евројска јресјоница кулјуре. Како је јто изјледало?

• Годину дана пре почетка, било је сјајно, а дан отварања спектакуларан. Ријека је горела, отварање је урађено фантастично иако је киша падала уобичајено рибјечки. Али град је био предиван. И онда је то трајало још неколико месеци, па је дошла корона. Баш је доста тога упропастила.

На који начин сје, као јлумица сазрели, од времена кад смо вас јледали у „Турбофолку“ до ове „Минисјарке“?

• У мени је сазрео осећај да је глумац неко ко носи одговорност за оно што ради. То ми се веома променило у осећају, на шта је највише утицао Фрљић. Некад сам имала осећај да је важно да играм, чак и ако ми се то нешто не свиђа, ако се не слажем, ако сматрам да није добро. Данас покушавам да знам зашто нешто радим, зашто излазим на сцену, зашто говорим то што говорим, зашто радим то што радим. Не сме се десити да не знам шта играм, морам стајати иза тога шта се тиме хтело рећи. Можда нисмо успели, али стално питам шта хоћу, шта смо хтели, то ми је врло важно, а то је кренуло од Турбофолка. После тога смо имали фантастичан период, играли смо моћне, важне представе. Сад је корона све побркала, али се и даље боримо за то.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ

ОКРУГЛИ СТО: ГОСПОЋА МИНИСТАРКА

САМО ДОК СЕ ЗАБОРАВИ ОВО МАЛО БРУКЕ, ЕВО МЕНЕ ОПЕТ

Први Округли сто посвећен је представи која је отворила 66. Стеријино позорје, *Госпођа министарка* Хрватског народног казалишта Ивана пл. Зајца Ријека (Хрватска). У разговору су учествовали **Татјана Мандић Ригонат**, **Јасмин Мекић**, **Оливера Баљак**, **Јелена Лопатић**, **Зоран Мајсторовић**.

Округле столове воде **др Исидора Поповић** и **др Влатко Илић**.

Влатко Илић је поздравио присутне и позвао публику да се укључи у разговор о представама. **Исидора Поповић** је нагласила интересантну чињеницу да је *Госпођа министарка* заправо раритет Стеријиног позорја јер је овај комад први пут изведен на 49. фестивалу 2004. године. Поставила је питање Татјани Мандић Ригонат шта ју је привукло овом комаду. **Татјана Мандић Ригонат** је објаснила да је за то заслужна Оливера Баљак, глумица која игра Живку. „Београдска *Госпођа министарка* је прича о политичкој травестији, увек сам мислила да је то питање психе, а не женско питање, жеља да се мења свет нема рода и нема пол. Са Оливером сам ушла у тај изазован задатак. Нушић отвара универзалне матрице и у Ријечи и у Београду. Захваљујући Оливери и изврсној екипи – они могу све, од драме до пост-драме – упустила сам се у авантуру поновног ишчитавања. Мислим да смо у томе успели. Мене као редитеља увек занима тема, овде ме је занимала позиција жене, као објекат и као субјекат“ – рекла је **Татјана Мандић Ригонат**.

Гласање публике за најбољу представу Госпођа министарка. – 4,39

У разговор се укључила **Оливера Баљак** која је истакла да се *Госпођа министарка* провлачи кроз њен живот: као девојка је гледала екранизацију и заљубила се у тај комад. „Мојима сам дала до знања да волим *Госпођу министарку*. Када сам добила прилику да се нешто што је чучало у мени и оствари, била сам пресрећна. Наши снови и жеље које доиста дубоко желимо – оствариви су.“

Исидора Поповић је упитала на који начин глумица види Живку, да ли је види као Нушић или некако другачије. **Оливера Баљак** је рекла да је Министарку тумачила као скромну жену која спаја крај с крајем, али када се дочепа власти, у њој се пробудило нешто што није ни знала да има у себи. Никада не можемо знати шта чучи у човеку. „Малограђанштина, када се дочепа власти, помисли да је већа него што јесте. Живка све што ради, ради органски и верује у то. То није карикатура, већ реагује из чистог уверења, никада је нисам видела као карикатуру. Захвална сам Тањи што смо је тако читали.“

Влатко Илић је поставио питање о осавремењивању у комаду, у редитељском и сценографском смислу. Како сте

одабрали средства која су савременија и како сте успостављали границу?

Татјана Мандић Ригонат је рекла да су Нушићеве реплике свевремене и да није важно да ли министарка ставља златан зуб или силиконе. Представа се слободно креће кроз систем знакова, кроз музику, сценографију и остале елементе представе. „Мене је занимао ерос власти и докле нас то води. Занимала ме је пониженост живота. Самим тим што човек нешто ужасно жели, он осталима постаје смешан.“

У разговор се укључио и глумац **Јасмин Мекић** рекавши је да је играо у јасно заданим оквирима. „Када имате редитеља који тачно зна шта жели, онда нема проблема. Нисмо ишли у претерану психологизацију, већ смо играли само оно што је задано. Тиме смо се бавили и зато нисмо ишли ка карикатурама.“

Исидора Поповић је поставила питање о музици, истакавши да је интересантан избор музике, спајање традиционалних и савремених оквира. **Зоран Мајсторовић** је рекао да се кроз креативни процес дошло до оваквог резултата. Процес је текао тако да се избор сачињавао кроз пробе. „Уживао сам и драго ми је што је музика извођена уживо. Покушали смо да 'провалимо' саунд између кафанске музике и нечег савременог и мислим да смо у томе успели“.

Влатко Илић је начео питање интертекстуалности и замолио је редитељку да објасни да ли је улога Раке, којег игра Јелена Лопатић, заправо нека врста цитата из претходне представе.

Тања Мандић Ригонат је рекла да је Рака дете, а дете је дете и тако га треба и посматрати. Рака говори као на почетку и на крају, „Доле влада, доле отац, доле мајка“. „Слободно сам се кретала кроз матрицу коју је поставио Нушић, Јелена је рођена за Раку. За мене је то прозор у будућност, да мислимо о томе на другачији начин. Рака се доследно не радује томе што је постао део министарске фамилије. Сви други ликови су опијени еросом власти, и Чеда и Анка и ујка Ваца, нико сем Раке не осећа ту одбојност. И публика је њена фамилија.“ **Влатко Илић** је приметио да комедиографска представа захтева пуну салу, смех је нешто што припада колективу. Упитао је ауторску екипу какав је осећај играти пред препуном салом и доживети буран аплауз? Одговорила је **Оливера Баљак**: „*Министарка* је дете короне, питали смо се како ћемо играти Нушића у полупразној сали. Некако смо се навикли, човек се на све навикне. Када

Фото: Б. Лучић

нам је Тања рекла да ова сала има 900 места, ми нисмо веровали да ће бити пуна. Како смо дошли на сцену и кад сам угледала 'фамилију' – диван је осећај играти представу пред препуним гледалиштем. Акустика је сјајна, доживели смо пуну салу која је и потребна за комедију."

Татјана Мандић Ригонат је објаснила да је процес текао у континуитету, пробе су биле нормалне. „Позоришта су радила пуном паром, из једне овдашње психозе дошла сам у средину у којој сам то апстраховала, поверење је кључно у овом процесу, људи су се нормално понашали, потпуно као утопија у дистопијском тренутку. Дошла сам у Ријеку пред прекид премијере представе *Даботда ше мајка родила*, радили смо с ризиком да се све може прекинути."

Влатко Илић је питао да ли је избор текста резултат короне. Подсетио је да је прошлогодишње Стеријино позорје реализовано у помереном термину, и нагласио да је можда главна тема да ли ће позориште научити нешто из свега овога. Људи су узбуђени што се игра након велике паузе.

Татјана Мандић Ригонат је рекла да не постоји позоришна представа која би најавила прекид живота који се нама дешава. „Не знам позоришну представу која је антиципирала овакав живот какав долази. Позоришна уметност је нешто много више, ако је мени нешто осветлило овај тренутак, онда је то колико је позориште важно, блискост међу људима, то је драгоценост место које не треба тривијализовати. Треба озбиљно да се бавимо овим темама, треба да улазимо у егзистенцијалне теме које су кључни проблеми нашег света. Проблем је што ови људи, ма кад живели, то су исте врсте страсти и исте врсте проблема, не смемо да мислимо да смо ми другачији, а да су они у прошлости. Морам да се бавимо позориштем у својој пуноћи."

Влатко Илић је нагласио да у Београду сале никада нису биле пуније. Редитељка мисли да је ово идеално време и за смех и за експеримент. „Дај људима да се смеју и да ојачају имунитет. Драмска књижевност била је у знаку комедиографа. Не смемо да тривијализујемо смех, комедију је најтеже написати, смех не искорењује зло, на тренутак то осветљујемо, за искорењивање зла је потребна друштвена акција."

Фото: Б. Луцић

Оливера Баљак је објаснила да се *Госпођа минисџака* није изводила због короне, у последње време управница Рената Карола Гатица гради такав репертоар којим се публици пружа прилика да погледају добру комедију.

Из публике је постављено питање колико је представа до сад играно. **Оливера Баљак** је рекла да је ово била 20. изведба и до сада није било негативних критика. Већ 20. јуна игра се у Народном позоришту у Београду.

Из публике се укључио и овогодишњи селектор **Миљивоје Млађеновић**. „Тања је успела у намери да извуче у први план лудички карактер Нушићевог смеха, иако нас је подсетила да су га сматрали отужним озбиљистом. Ово је једна од врлина представе која изузетно добро функционише са музиком, која је допуњава, преливају се и карактери и прича у једну целину. Театру је један од задатака да засмеје публику. Колико је нарасло тих шума и потенцијалних секача шума, не може бити ефектније. Позориште данас говори кроз бес, кроз буку, кроз вику. Хвала вам што сте били у складу са оним што сам очекивао."

Радојка Тмушић Степанов изразила је захвалност ауторском тиму за оно што су показали и зато што нису „убили“ Нушића. На једном Стеријиним позорју претходних година изведена је представа *Ожалошћена йородица* у извођењу најстаријег руског театра која је то учинила: „Учинили сте оно што чине прави интелектуалци који гледају ствари какве јесу, који знају да је класика увек у моди, попут правих зналаца указали сте на наше мане, не толико пороке, показали сте да волите Нушића као што је Нушић волео своје јунаке. Показали сте да волите своје јунаке, свака вам част на овом подухвату. Ова представа ће бити запамћена."

Округли сто завршен је питањем Исидоре Поповић да ли редитељка планира да још једном ради Нушића и коментаром да ће уследити нека друга комедија.

Милена КУЛИЋ

Фото: Б. Луцић

СТУДЕНТ КРИТИЧАР

МУЗЕЈ ПРОПАЛИХ ПРОВОКАЦИЈА

У мору поставки Нушићевих комедија постало је клише позивати се на њега као на прецизног доктора српског менталитета који критикује безвремену похлепу и властољубље. С друге стране, други и ређи правац сценског тумачења Нушића уме да изађе из општих и тобоже универзалних оквира и да критикује конкретне политичке прилике или да унесе новине у Нушићеве заплете и ликове, измештајући их из првобитног контекста драмских предлогака. Због тога се о свакој новој инсценирацији пишчеве комедије може поставити питање – ком се царству приклонио њен редитељ или редитељка?

Татјана Мандић Ригонат која је режирала *Госпођу минисџарку* у Хрватском народном казалишту Ивана Пл. Зајца Ријека, несумњиво потпада у прву категорију. Њени ликови смештени су у међуратни Београд, у угледну грађанску породицу чија глава, Сима Поповић (Тони Плеших), постаје министар. Ликови су обучени у грађанска одела из епохе (костими: Мануела Паладин Шабановић) и говоре српском екавицом, иако се ријечким глумцима неколико пута у току представе приметно омакне матерња икавица. Прича драме готово је без икаквих већих драматуршких промена пренесена у представу, те пратимо покондиреност министрове жене, *госпође минисџарке*, Живке (Оливера Баљак) која похлепом и сплеткама на крају проузрокује скандал који Симу кошта министарског места.

Опште познате, а у представи дословно спроведене епизоде приче критикују и подсмевају се непотизму, корупцији и уображености, па тако Живка дели родбини услуге шаком и капом, „постаје отмена“ тако што пуши, игра бриџ и има љубавника и настоји да уда своју већ удату кћерку за бољу прилику, почасног конзула. (Не)суптилност и квалитет средстава којима се у представи критикују негативне друштвене појаве, друга су тема. Костими шљаштећим и неретко флуоресцентним бојама дочаравају Живкин кичерај, а сценографија (Стефано Катунар) – која је на почетку представе била верна међуратном периоду – добија савремене елементе попут тиграстог треседа, али и јефтиних сликарских копија Мона Лизе и Марије Стјуарт, као да су се

редитељка, сценограф и костимографиња трудили да што очигледнијим и прволопташким решењима прикажу неукус новопечених богаташа. И као да у свету корупције нема важнијих повода за критику од подсмевања нечијем начину облачења и опремања куће.

Када је реч о глуми, већина ансамбла реалистичким поступцима дочарава карактере београдског грађанског миљеа с почетка 20. века, а као најбољи пример је Оливера Баљак која изнијансираном глумом тумачи Живку која је час горда, а час збуњена у високом друштву у ком се наша. Међутим, јасно се истиче и некохерентност одређених глумачких остварања попут Тање Смоје у улози служавке Анке која изузетно сексуализованим и наглашеним покретима заводи Живкиног зета, Чеду (Јасмин Мекић), и тиме искаче из реалистичког проседеа у водвиљски. Слично је и са Јеленом Лопатић која игра сина Раку – иако је делом успешно одиграла много млађи мушки лик од себе, често прибегава вици и скакању као очигледним приказима несташлука њеног лика.

Можда и најбитније, ова представа нам је одличан пример да испитамо политичку (им)потенцију веродостојне сценске поставке *Госпође минисџарке* без радикалнијег и иновативнијег драматуршко-редитељског тумачења. У Нушићеве време била је храброст приказати у позоришту политичке махинације и подлост владајуће класе, данас су те тврдње у домену општег места толико да би неко ко се залаже за честитост савремених политичара био дочекан грохотним смехом. Ипак, стиче се утисак да се домаћи редитељи и редитељке у режијама Нушића изнова фокусирају на већ деценијама општепознате ствари како би конформистички избегли критику конкретних политичких прилика и како се, такође линијом мањег отпора, не би потрудили да понуде решења друштвеним проблемима које тематизују.

С друге стране, неко би оправдано могао да каже да Татјана Мандић Ригонат задржава *Госпођу минисџарку* у првобитном Нушићевом контексту, јер режира у Хрватској у којој је Нушић значајно мање игран, па његове алузије и даље могу бити провокативне. О овој тези би се можда и могло озбиљно разговарати да редитељка није доследно инсистирала на српском карактеру приче, од радње смештене у Београду и екавског изговора, па до српских народних песама које су добиле нов аранжман и адаптацију (Зоран Мајсторовић). Наведени поступци могу сугерисати хрватском гледаоцу да се проблеми којима се бави представа не односе на његову средину, већ на ону источно од Дунава.

Чини се да по завршетку *Госпође минисџарке* гледаоцима остају две опције. Прва, да се сложе са ставом ове критике да се представа врти у домену општих места. Друга, да уз сетни уздах кажу ту најтипичнију флоскулу домаћег позоришта: „ах, да, тако је и у реалности, Нушућ је огледало нашег друштва“. У оба случаја, о учинкованој провокативности и друштвеној ангажованости нема ни говора или је бар тако у савременом позоришту, у Нушићевом међуратном периоду ова режија *Госпође минисџарке* можда би и била провокативна.

Борисав МАТИЋ,

студент IV године Академије уметности у Новом Саду

Фото: Б. Лучић

НОВА ИЗДАЊА СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

Едиција „Синтеза“, 2020.

**Јасна Новаков
Сибиновић,
Политичко позориште
Оливера Фрљића: Од
емпатије до симпатије**

Ауторка нуди иновативан аналитички приступ делу Оливера Фрљића на више нивоа. (...) Прецизно написана и јасно структурирана, ова студија нуди оригиналну и софистицирану анализу једног од најзначајнијих европских позоришних уметника овог времена. (...) О Фрљићу се доста пише у оквирима новинарства и позоришне критике, али још недовољно у академском контексту. Ова студија нуди значајан и оригиналан научни допринос теми политичког позоришта Оливера Фрљића, пре свега у домаћим и регионалним, али и у интернационалним оквирима.

Проф. др Силвија Јестровић

Смело и инвентивно, Јасна Новаков Сибиновић постулира везу између процеса настајања Фрљићевих представа, утемељеног у новоствареним видовима емоционалне блискости око идеје која постепено постаје заједничка, и техника њеног испољавања, а следствено и политичког деловања. Прегледна, писана јасним и прочишћеним стилем, ова студија може бити изузетно значајно штиво свим актерима савремених извођачких пракси са југословенских простора.

Проф. др Ирена Ристић

Издања Стеријиног позорја можете купити у прес центру СНП-а по промотивној цени од 300 динара.

ЗАУСТАВИТЕ ЗЕМЉУ, СИЛАЗИМ!

Као да крај није сасвим близу МАШИНА КОЈОЈ ЉУДИ ПОСТАЈУ РОБОВИ

I'm losing my mind, Dave! / Губим разум, Дејве! (Н.А.Л. 9000)

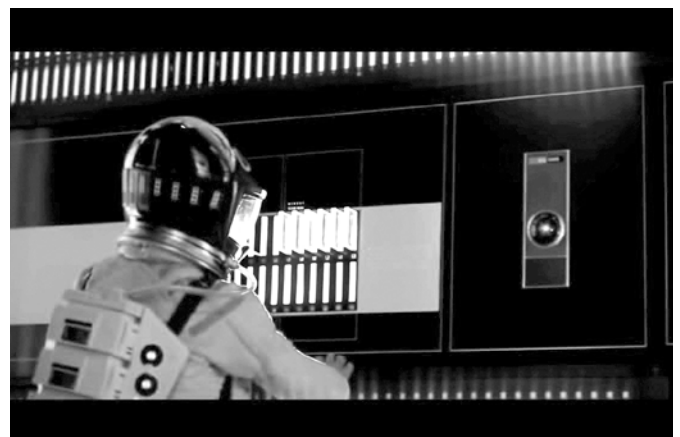
2001: Одисеја у свемиру, сценарио *Стивенли Кјубрик* и *Артур Кларк*. Вероватно највећи СФ филм икад снимљен, највише филозофски поткован... Кјубрик снима сав еволуцијски пут забележен у Ничевим записима *Тако је говорио Заратустра*. Од црва преко мајмуна до људи, посматра животни пут као вољу-за-моћ... Преостаје стадијум натчовека, као нова врста – „деца ума“. И док буду настајала, биће упитна могућност њихове контроле. Кад се једном појаве, да ли ће човечанство остати у позадини?

НАЛ 9000, мозак свемирског брода у којем су астронаути Дејвид Боуман и Френк Пул, као и трочлана посада у хибернацији. Дотад невиђено у свету компјутера, био је способан да успешно прође Турингов тест (поседује ли компјутер властиту свест или не).

Упркос генијалности и наизглед људскости, у финалу убија посаду, осим Боумана. НАЛ верује да је овај поступак есенцијалан за комплетирање мисије. Боуман мора да продре у НАЛ-ов мозак и приступи тајним документима о мисији.

Боуман преузима контролу над бродом и управља га према монолиту, пролазећи кроз њега као кроз звездану капију... Изненада све стаје, Боуман је у хотелској соби. У последњем стадијуму живота као човека, угледа нови монолит. Боуман је (попут мајмуна с великом коском на почетку филма) спреман за финалну трансформацију...

...Некад племенити и храбри виши човек, који се борио за људске вредности, постепено се етаблирао у новој глобалној, демократској, популарној култури, постајући на крају уморан и лењ.

...Монолит је дошао да припреми човечанство на следећи корак у развоју натчовека. ...Заратустра каже да се мора креирати нови идеал, а он би био натчовек: „Време је да човек себи одреди сврху. Време је да човек посади клицу своје највише наде.“

Сама идеја HAL-а као посебног типа ентитета далеко интелигентнијег од људи стварна је чињеница за нашу врсту. Све се променило 1989. кад компјутер Deep Blue у партији шаха побеђује светског првака Гарија Каспарова. Изумитељ и футуриста Реј Курцвел тврди: „Као датум сингуларности поставио сам 2045. Небиолошка интелигенција креирана те године биће милијарду пута снажнија од људске интелигенције данас.“ Претерано? Слично се говорило и за авионе, клонирање, компјутере, интернет, путовање свемиром, нанотехнологију, Hubble телескоп, роботе који корачају и возе аутомобиле.

...Деца ума нису базирана на протеину, имаће значајну предност у односу на сва ранија жива бића; неће бити смртна, ни фундаментално ограничене интелигенције... (приређено према: *Nietzsche's Overman as Posthuman Star Child in 2001: A Space Odyssey* by Jerold J. Abrams, прев. Аднан Бајровић; www.mindofadonis.wordpress.com)

Епилог: *3001: The Final Odyssey*, књиџа Арџура Кларка у мини ТВ серија – Након хиљаду година беживотно, залеђено тело Френка Пула проналази свемирски пират *Goliath*, реанимира га и одводи на Земљу... Рачунари се сада могу спајати с људским мозгом, слуге су нам генетски модификовани диносаури, до свемира путујемо у огромним лифтовима. Мистериозни црни монолит је и даље овде... / Нико Сучић, 06. 11. 2014, www.idesh.dnevnik.hr

– Кјубрикови филмови имају двоструку репутацију: Сјајни су и немају апсолутно никаквог смисла при првом гледању.

I'm afraid, Dave!

Савет: Уз трејлер филма, послушајте симфонијску поему „Also sprach Zarathustra“ Рихарда Штрауса, којом је потретисао Ничеов филозофски концепт „Übermenscha“ (Натчовека).

Кус петлић ЧУБУРСКО ДВОРИШТЕ КАО МЕТАФОРА

Праизводба: Звездара театар, премијера 25. март 1990, режија Бранко Плеша.

Подела: Дара Џокић (Миља Бушатлија), Сања Радивојевић/Анита Манчић (Селена Сеја, Батрићева), Радослав Миленковић (Ђакон Авакум), Бранимир Брстина (Пиле Копиле Пилетићево), Аљоша Вучковић (Комнен Барјактар), Бранко Плеша (Јохан Шустер). Представа изведена на отварању Позорја, 26. маја 1990.

Вештина прављења позоришног комада: [...] Поповићеве комади садрже *структуру простора* игре. [...] И даље једноставни по својим сижеима, одликују се правим херметизмом структуре која не даје никакве кључеве за садржину нити се њени кључеви налазе у садржини. [...] Завршне реплике Поповићевих комада најчешће су непосредно упућене публици. ... То обраћање публици једноставно је наговештај понављања, пре свега позоришне игре, а потом могућности понављања ситуације као такве. [...] *Не бежим ја, ко каже!... Можемо ми ојеш да итрамо, али само са мојим шилом – не хваћам се на маркиране карше; И ту је нашој представи крај...;* Бора шнајдер: *Никад се нећу ојамешиши... и кад издувам ово своје, ја ћу ојеш то шаром на нов начин.* [...] Реч је заправо о перманентности одређеног менталитета, који диктира типичну перманентну ситуацију.

– Енигматски наслови Поповићевих драма често нису условљени садржином комада, већ се те речи јављају само негде пред крај текста, ван правог контекста, као речи-табу, као шифра – поступак једнак оном што га користи Јонеско у *Ђелавој певачици*:

ГЂА СМИТ: Захваљујући вама, провели смо праву картезијанску четврт часа.

ВАТРОГАСАЦ: Тим поводом, а Ђелава певачица? (*Ојшише, неугодно ћушање.*)

ГЂА СМИТ: И даље се чешља на исти начин.

– У Поповићевој *Чарайи од сито њешљи*: ФЛОРА (*Телефон звони, она зираби слушалицу пре њих.*): Ти си!.. А ја мислим ко зна ко је!... Шта?... Питај слободно!... Да ли знам на колико се петљи почиње чарапа? Знаш, на сто!... Сто, па сто, па сто – четири игле, чврсто!...

– Ежен Јонеско, *Нејлаћени убица*: МАМА ПИП: Обећавам да ћу све променити. Да би се све променило, не треба ништа променити. Мењају се имена, не мењају се ствари. Старе заблуде нису одолеле психолошкој, социолошкој анализи. Нова ће бити неприкосновена. Биће само неспоразума. Ми ћемо усавршити лаж (...) Ми нећемо прогањати, ми ћемо кажњавати и делићемо правду. Нећемо колонизовати народе, ми ћемо их окупирати, да бисмо их ослободили. Нећемо експлоатисати људе, већ ћемо их

натерати да производе. Обавезан рад назваће се добровољним радом. Рат ће се звати мир, и све ће бити измењено (...)

М. Миочиновић, „Сценска игра А. Поповића“, *Српска књижевност у књижевној кријици*, Драма, прир. Рашко В. Јовановић, Нолит, 1973.

Свет јесте труп: па шта, то ионако није стварни свет

(Ц. Б. Расел, *Миш о ђаволу*)

Можда нисте знали: *Чаробњак из Оза* Френка Л. Баума – књига објављена 1900, адаптирана у филм 1939.

Писац је назвао своју имагинарну земљу Оз – што је скраћеница за унцу, мерну јединицу за злато и сребро.

Нашли смо податак да је сам аутор изјавио како је наслов одредио поглед на полицу и други том неке енциклопедије, O-Z.

Деобе

ПОЕМА О ЈЕДНОМ УЗМУЂЕНОМ ВРЕМЕНУ

„...један од најделикатнијих и најосетљивијих проблема новије југословенске историје. Пред заједничким непријатељем Срби су се подвојили на партизане и четнике. Писац тражи моралне, друштвене, историјске елементе и утицаје да би осветлио генезу тога фаталног и трагичног раскола... *Деобе* су првенствено сведочанство наопаког деловања неких освештаних националних митова и слика њиховог неумитног уништења...”

(Бошко Новаковић,
ЈУ књижевни лексикон, Матица српска, 1984)

Политичке странке: Грађански демократски форум, Демократска странка, Народни слободарски покрет, Демократска странка Србије, Заједно за Србију, Здрава Србија, Зелени Србије, Јединствена Србија, Комунистичка партија, Либерално демократска партија, Лига социјалдемократата Војводине, Народна сељачка странка, Народна странка, Нова Србија, Нова странка, Партија уједињених пензионера Србије, Покрет снага Србије, Покрет социјалиста, Покрет обнове Краљевине Србије, Конзервативна реформистичка странка, Социјалдемократска партија Србије, Социјалдемократска странка, Социјалистичка партија Србије, Српска монархистичка странка Српска слога, Српска напредна странка, Српска народна партија, Српска радикална странка, Српски покрет Двери, Српски покрет обнове, Српски препород, Српски патриотски савез, Странка модерне Србије, Странка слободе и правде, Уједињена сељачка странка.

Политички покрети и удружења грађана: ТОЛЕРАНЦИЈА Србије, Покрет слободних грађана, Доста је било, Покрет за преокрет, Српска странка Заветници.

Странке националних мањина: Албанци (7 странака), Бошњаци (12), Бугари (4), Буњевци (4), Власи (3), Горанци (1), Грци (2), Мађари (7), Македонци (3), Роми (7), Румуни (2), Руси (4), Русини (2), Словаци (6), Хрвати (2), Црногорци (2).

У Србији постоји више од 2.000 политичких удружења и група грађана које нису унете у овај чланак. Заступљене су политичке странке које су учествовале на парламентарним изборима 2009. (кад је донет нови закон о политичким странкама).

Бивше странке (некомплетна листа парламентарних странака)

Крај 20. и почетак 21. века: Социјалдемократски савез, Демокришћанска странка Србије, Нова демократија, Савез комуниста — Покрет за Југославију, Сељачка странка Србије, Српска либерална странка, Социјалдемократија, Српска радикална странка Никола Пашић, Странка српског јединства, Грађански савез Србије, Југословенска левица, Демократски центар, Демократска алтернатива, Народна демократска странка, Социјалдемократска партија, Социјалистичка народна странка, Г17 плус, Српски демократски покрет обнове, Уједињени региони Србије, Богата Србија, Зелена еколошка партија-Зелени, Заједно за Шумадију.

19. и почетак 20. века, Србија и Југославија: Народна радикална странка, Либерална странка, Напредна странка, Самостална радикална странка, Српска социјалдемократска странка, Српска народна сељачка слога, Народна странка, Демократска странка, Земљорадничка странка, Комунистичка партија Југославије, Буњевачко-шокачка странка, Џемијет, Југословенска републиканска странка, Социјалистичка партија Југославије, Немачка странка Југославије, Мађарска странка, Румунска странка, Самостална демократска странка, Југословенска национална странка, Југословенска народна странка, Југословенска радикална заједница.

Аустроугарска Војводина: Слободоумна странка, Српска народна слободоумна странка, Српска народна либерална странка, Српска народна радикална странка, Српска народна самостална странка, Хрватско-српска коалиција, Социјалдемократска странка Хрватске и Славоније, Народна странка (Хрватска и Славонија), Српска народна странка (Приморје).

Османска Стара Србија: Српска демократска лига. / Спирит политичких странака у Србији, sr.wikipwdia.org

– Ако потраје, ни сами више нећемо веровати ни у једно С из најславније српске изреке *Само слога Србина спасава!*

Савет: Послушајте како звучи глумац сер Ентони Хопкинс као композитор. André Rieu & His Johann Strauss Orchestra performing „And The Waltz Goes On” in Maastricht. A Waltz composed by Sir Anthony Hopkins.

СУТРА НА ПОЗОРЈУ НЕДЕЉА, 20. ЈУН

11.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Кус петлић

12.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Деобе

13.00 часова / Програм „Друга сцена“

Округли сто: Као да крај није ни сасвим близу

16.00, 18.00, 20.00 и 22.00 часа / Културна станица

Свилара (Ђорђа Рајковића 66)

Програм „Друга сцена“

КАО ДА КРАЈ НИЈЕ НИ САСВИМ БЛИЗУ

/ репризе

Текст: Маја Пелевић

Режија: Никола Завишић

Битеф театар Београд

19.00 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“

(публика је на сцени)

Такмичарска селекција

АКО ДУГО ГЛЕДАШ У ПОНОР

По мотивима истоименог романа

Енеса Халиловића

Аутор и редитељ: Златко Паковић

Регионално позориште Нови Пазар/

Културни центар Нови Пазар

21.00 час / СНП, Сцена „Јован Ђорђевић“

Такмичарска селекција

ТИХО ТЕЧЕ МИСИПИ

Према истоименом роману

Владимира Табашевића

Драматизација: Ивица Буљан и

Владимир Табашевић

Режија: Ивица Буљан

Београдско драмско позориште

НЕЈРА: Проби ме, лако као сир. „Ах, кучко“, говорио је дахћући. „Ево ти! Ево ти!“, и то је говорио. И изјаха ме, као да сам му крвни душманин. Потом узе једне фармерке. Једном ноговицом обриса мене између ногу, а другом ноговицом обриса себе. Остадох да лежим. „Узми по једне фармерке за тебе, баба и мајку“, рече очев најбољи друг. И баци крај мене коверту. Била је то моја друга плата. Кржаве моје паре. Са сто тридесет, скочила плата на сто педесет еура. Мислила сам да се убијем, да скочим с неке зграде. Понесох кући паре, и фармерке. Моји се родитељи обрадоваше. Поскакаше као деца. Искипеше им сузе, из дубине, из дубине.

*(Ако дуго гледаш у понор,
позоришна поема по мотивима истоименог романа
Енеса Халиловића, аутор и редитељ Златко Паковић)*

ДИНА: Оче, ја жива нисам шта ћу с овим малим, у њега као да је ушао неки ђаво.

ПОП: Је л крштен?

ДИНА: Крштен је.

ПОП: Где сте га крстили?

ДИНА: Ту код нас у манастиру.

ПОП: Ништа, једино опет да пробамо ако ме разумете... да га крстимо... мали, дођи... да видимо нешто...

*(Тихо тече Мисисипи,
према истоименом роману Владимира Табашевића;
драматизација Ивица Буљан и Владимир Табашевић)*

ЖЕЉЕ, ПОЗДРАВИ, ЧЕСТИТКЕ :-)

Поштовани,

Одазивам се позиву са последње странице Билтена. Нису ово, на жалост, поздрави и честитке, али јесте жеља да се и са ове стране (публике) пружи рука у заједничком напору да се боље чујемо и видимо у "светлом мраку" коме (једино) верујемо.

О Госпођи министарки је, дакле, реч, и лепој прилици која је пропуштена.

А јесам се унапред радовао. Гледао сам пуно ових "наших" министарки али не и неку "туђу", ван Србије (а за мене су и те "туђе" заправо "наше", јер сам рођен када и Позорје). Ето прилике да се још једном докаже да је тај Нушићев текст за сва времена и све просторе. Каква ће то "рука сарадње" бити за те наше две културе, мислио сам: највећи српски комедиограф на ијекавици!

Пре самог почетка, сценографија је обећавала да ће доћи до неког "измештања". Дођоше и музичари на сцену (без њих се одавно више не може, изгледа). И започе... И трајаше... И заврши се.

Нисам заокружио оцену на листићу за гласање, не желећи да кварим стајаће овације публике. А нисам ни неки "погађач укуса" - рецимо, прошлогодишњи победник "Семпер идем" је, по мени, лоше режирана и одиграна представа. Си-ноћ јесам аплаудирао на крају (млако, додуше), јер је такав ред, да се награди труд глумца. Труд, али не и достигнуће - доста је рећи да ми је једино ујка Васа био жив, остали су били глумљени карактери. И да су бар сви били у истом маниру, макар то била гротеска... Што рече супруга: као да је представу правило неко провинцијско аматерско позориште средином седамдесетих година прошлог века (када се имало пара и за сценографију и за костиме, додао сам). За такву прилику, представу ХНК на отварању Позорја, само три светла момемнта у режији су премало. Ни "Дабом", ни замена родбине публиком ни цилиндар који одлеће са главе нису довољни искораци да се представа памти. Но, нека ово буде почетак, па и наук: наћи ће се већ неки храбрији редитељ или редитељка из Србије да постави хрватску министарку.

Верујем селектору (а и поштујем његов суд већ тридесетак година) да избор представа за овогодишње Позорје није био лак - слоган је баш на месту. Хвале вредан је и напор да ми, публика, стекнемо ширу слику и поново простремо црвени тепих добродошлице што већем броју учесника ван Србије. Попут оне простирка преко копања на улазу у СНП, важан је напор, злу времену упркос. И да будимо искрени, саслушамо се и погледамо у очи, може се то и боље. Једино тако се додаје светлост у мрак и оставља траг.

Михаило Крстић
Нови Сад

Пишите Билтену!

casopis.scena@gmail.com